

Çöl – bu gurak sebit bolup, her ýylda 250 mm-den az ygal düşýär. Ýagyn gar, ýaguş, jöwenek ýa-da duman görnüşinde bolup biler, ýöne ählisi bile aýdylýan mukdardan geçmeli däldir. Mundan başga-da, çölleriň aýratynlyklarynyň biri, sebitine görä ýagyn görnüşinde kabul edýän suwunyň mukdaryndan, bugarmak arkaly sarp edýän suwunyň agdyklyk etmegidir. Bu ölçegleriň hemmesini nazara alsak, dünýädäki iň uly çölüň Antarktika çölidigine göz ýetirýäris. Onuň meýdany 13,8 million inedördül kilometre deňdir. (deňeşdirmek üçin: Saharanyň meýdany 9,1 million inedördül kilometr). Antarktika çölünde ýyllyk ýaguş 51 mm-den az. Bu pes görkezijä garamazdan, tizligi sagatda 320 km çenli ýetýän güýçli tupanly sebitler seýrek däl.

Iň uly çöl diýlip atlandyrylýan meşhur Sahara çöli, Ginnesiň rekordlar kitabyna Ýerdäki iň uly yssy çöl hökmünde girizildi. Sahara çöli Afrika yklymynyň dördten bir bölegini tutýar. Günbatardan gündogara takmynan 5 müň kilometre, demirgazykdan günorta – ortaça 1200 kilometre çenli uzalyp gidýär. Çöl meýdany takmynan 9,1 million km² ,ýagny, Braziliýadan uludyr.

Sahara çölüniň daşly, çägeli, takyrlykly bölekleri bolup, demirgazyk Afrikada ýerleşýär. Ol Alžiriň, Çadyň, Müsüriň, Liwiýanyň, Maliniň, Mawritaniýanyň, Marokkanyň, Nigeriň, Sudanyň, Tunisiň we Günbatar Saharanyň belli bir böleklerini öz içine alýar.

Selbi ALLAÝAROWA
Türkmenistanyň Telekommunikasiýalar
we Informatika institutynyň talyby